

Filozofija za otroke

Pripravila: Tanja Pihler, Robert Petrovič

Naslov	Alica v ogledalu
Neposredni cilji	Učenci ločijo resnične od neresničnih sodb, poskušajo odkriti pomen resnice. Skozi to temo spoznajo praznoverja, stereotipe, predsodke. Spoznajo utemeljevanje kot proces iskanja razlogov, uvidijo, da je racionalna misel takšna, da se jo da utemeljiti, pri čemer se utemeljuje z logičnimi razlogi ali izkustvom; prav tako iz stališč izpeljujejo posledice.
Didaktična naloga	Ob prebiranju odlomka iz knjige »Alica v ogledalu« se učenci seznanijo in poučijo o razlikovanju med resničnostjo in sanjami.
Izhodiščno besedilo: »Pridi in si ga poglej!« sta vzkliknila oba hkrati, prijela sta jo vsak za eno roko in jo odpeljala k spečemu Kralju. »Ni krasna slika?« je vprašal Cepetin. Alica mu ne bi mogla pritrčiti, če bi hotela odgovoriti po pravici. Na glavi je imel visoko črno spalno čepico s čopom, ležal je nemarno zvit v kupček in na ves glas hrčal. »Saj bo od samega smrčanja konec vzal!« je pripomnil Cepetin. »Če si ne bo nakopal prehlada, ko leži na rosni travi!« je menila Alica, ki je bila sila previdna deklica. »Sanja!« je rekel Cepetaj. »In kaj misliš, o čem?« Alica je odvrnila: »Tega pa nihče ne ugane.« »O tebi vendar!« je vzkliknil Cepetaj in zmagoslavno zaploskal. »In če bi nehal sanjati o tebi — kaj misliš, kje bi potem bila?« »Kjer sem zdaj, jasno ko beli dan,« je odvrnila Alica. »Si lahko misliš!« je zviška pribil Cepetaj. »Nikjer te ne bi bilo. Sploh nisi nič drugega kot nekaj iz njegovih sanj!« »Če bi se tisti Kralj tamle zbudil,« je dodal Cepetin, »bi ti šššt! v hipu ugasnila ko sveča!« Slika:	

Ilustracija John Tenniel (1898) (vir Wikipedia)

Opomba:

Odlomek je iz knjige Carroll, Lewis (1978). Alica v ogledalu. Ljubljana: Mladinska knjiga. Prevedla Gitica Jakopin.

O zgodbi:

Profesor logike in matematike iz Oxforda, Charles Lutwidge Dodgson, z umetniškim vzdevkom Lewis Carroll, se je rodil leta 1832 in umrl leta 1898. Prišteva se k redkim in svojevrstnim literarnim ustvarjalcem, ki živijo strogo poklicno, vase zaprto samotarsko življenje, vendar svojo okolico iznenada presenetijo s knjižnim delom trajne umetniške vrednosti in se za vselej zapišejo med velikane pisane besede. Tako se je tudi profesor Dodgson, ki se je drugače ogibal ljudi, v družbi otrok prelevil v iskrivega pripovednika s tako izredno in raznoliko močjo domišljije, da mu v mladinski literaturi najbrž ne bi našli enakega. Posebno je vzljubil hčerko upravitelja ustanove, na kateri je poučeval, Alico Pleasance Liddell, po kateri je dobila ime glavna junakinja obeh njegovih skorajda fantastično pravljичnih zgodb: prva, ALICA V ČUDEŽNI DEŽELI, je izšla leta 1864, njeno nadaljevanje z naslovom ALICA V OGLEDALU pa leta 1872, in obe sta bili pravzaprav mišljeni avtorjevi mali prijateljici v razvedrilo — kakor ljubeznivo razodeva sam pisatelj v uvodni pesmi ALICE V OGLEDALU.

Že v čudežni deželi je Alica doživljala precej nenavadne dogodivščine; ko je skozi ogledalo stopila v nov svet, drugačen od vsega, kar malim bralcem prinašata tako klasična kakor sodobna pravljica, pa se je avtorjeva fantazija še bolj razmahnila. Kar se zazdi na prvi pogled čisto na glavo postavljeno, je v resnici preoblikovan svet, v katerem se nenehno in osupljivo soočajo na eni strani verjetnost in zdrava pamet, strogo nadzorovana umetniška zavest in smisel za urejenost, na drugi strani pa ustvarjalna

domišljija, ki si iz trenutka v trenutek obzorja tako rekoč sama razmika v nedogled.

POTEK URE:

1. Priprava:
  - a. Natisnite pripravo (opcija)
2. Preberite izhodiščno besedilo in pogledate priloženo sliko (opcija je navezava odlomka na celotno knjigo, ki jo učenci preberejo v sklopu predmeta slovenščina)
3. Pogovor
4. Uvidi, refleksija o vsebini in poteku pogovora.

ZAČETEK

5. Poveste, da bomo prebrali kratek odlomek in se o njem pogovarjali.
6. Berete.
7. Navodila za učence:
  - a. Poslušajo vprašanja.
  - b. Razmišljajo.
  - c. Če želijo, dvignejo roko in, ko dobijo besedo, povedo svoje mnenje.

Vprašanja so opcijska in okvirna. Izbor naredite sami oziroma se zanje odločate glede na vsebinski potek pogovora.

Vprašanja:

Kdo sanja koga?

Kako bi lahko Alice dokazala dvojčkoma, da je resnična in ne obstaja le v sanjah Kralja? Je mogoče, da le sanjamo o tem, kako se zdaj pogovarjamo?

Kako veste, kdaj sanjate in kdaj ste budni?

Kakšna je razlika med sanjami in resničnostjo?

Ali so stvari, ki nastopajo v sanjah, drugačne od stvari, ki so resnične?

Ali se sanje lahko uresničijo?

Ali lahko vplivamo na to, o čem bomo sanjali? Kako?

Drugo gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - Zhuang Zi – “Metulj”, http://www.danfilozofije.net/dejavnosti/philoguerrillo/zhuang-zi-prib-370-pr-n-st-metulj/ (2.8.2017). - Addington, Dustyn. <i>What Do You Know?</i>, http://depts.washington.edu/nwcenter/lessonplans/what-do-you-know/ (2.8.2017). - Adam, Andrej. <i>Film kot pomoč pri pouku filozofije</i> http://zofijini.net/film-kot-pomoc-pri-pouku-filozofije/ (2.8.2017). - Adam, Andrej. <i>Racionalizem</i> http://ucilnica.zofijini.net/2014/09/11/racionalizem/ (2.8.2017). - Nežič, Marko. <i>Dvom in spoznanje</i> http://ucilnica.zofijini.net/2013/06/03/38/ (2.8.2017). - Oddaja 25.11.2009 http://zofijini.net/oddaje_25_11_2009/ (2.8.2017).
Internetni / knjižni kotiček za učence	<ul style="list-style-type: none"> - Brenifier, Oscar (2007). <i>Kaj pomeni živeti skupaj?</i> Tehniška založba Slovenije: Ljubljana. - Labbé, Brigitte & Puech, Michel (2005). <i>Filozalogajčki</i>. Murska Sobota: Pomurska založba. - Klampfer, Friderik (2003). <i>Etiški pojmovnik za mlade</i>. Zbirka Pojmovniki, knj. 3.

	<p>Maribor: Aristej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bennett, J. William (2001). <i>Moralne vrednote za mlade: zgodbe, ki pomagajo oblikovati lastni svet vrednot</i>. Tržič: Učila. - Kos, Gaja (2012). <i>Rizibizi in laž</i>. Murska Sobota: Ajda. - Vežjak, Boris (2015). <i>Ali je to zmota?</i>. Maribor: Aristej - Milčinski, Fran (2008). <i>Laž in njen ženin</i>. Ljubljana: Založba Sanje. - Hub, Ulrich (2017). <i>Lisice ne lažejo</i>. Celje: Celjska Mohorjeva družba - Moost, Nele (2002). <i>Čista resnica ali Izmišljije za vsako priložnost</i>. Ljubljana: Kres. - Gombač, Žiga (2017). <i>Črno belo. Dob pri Domžalah</i>: Miš. - Kraljič, Helena (2013). <i>Kako raste laž</i>. Jezero: Morfem. - Koranter, Sonja (2014). <i>(Laž): lažnivček Nacek</i>. Ljubljana: Alba. - Brenifier, Oscar (2007). <i>Kaj pomeni vedeti?</i>. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.
<p>Internetni / knjižni kotiček za učitelje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uporabite tudi spremna navodila za učitelje - Učilnica, http://ucilnica.zofijini.net/ (2.8.2017). - FZO na SIO – FZO v sklopu slovenskega izobraževalnega omrežja (2.8.2017). - Richard Paul (1996). <i>Critical Thinking and the State of Education Today</i>. Inquiry: Critical Thinking Across the Disciplines; Winter 1996, Vol. XVI, št. 2). - Richard Paul & Linda Elder (2001): <i>Critical Thinking: tools for taking charge of your learning and your life</i>. New Jersey: Prentice Hall. - Markič, Olga (2000). <i>Logiški pojmovnih za mlade</i>. Šentilj: Aristej. - Šuster, Danilo (1998). <i>Moč argumenta: logika in kritično razmišljanje</i>. Maribor: Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru - Šimenc, Marjan 2006: <i>Didaktika filozofije</i>. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za filozofijo, Ljubljana Hladnik, Alenka; Šimenc, Marjan etc. (2008). <i>Šola, mišljenje in filozofija: filozofija za otroke in kritično mišljenje</i>. Ljubljana: Pedagoški inštitut. - <i>Kompas: priročnik za učenje mladih o človekovih pravicah</i> (2005); prevod in priredba Alenka Elena Begant. Ljubljana: DZS.